

Sindicat Agrícola Comarcal de l'Empordà

Secció cooperativa d'aprofitament de so-productes de la vinya

EMPORDÀ, JULIOL 1920

FULLA I.

ENDAVANT, vinyaters empordanesos!

LA Facina Comarcal de l'Empordà és un fet. La fàbrica de Vilajuïga, com l'anomeneu vosaltres, es va construir. I aquest fet és d'una importància extraordinària per a vosaltres, vinyaters, i per a tots els agricultors de l'Empordà.

Aquesta fàbrica no és una fàbrica més ni és una fàbrica com les altres fàbriques. Aquesta fàbrica serà de tots els que facin vi, aquesta fàbrica serà vostra, pagesos vinyaters de l'Empordà, i no serà per a que uns es facin rics amb els treballs i les misèries dels altres. Tots els que tingueu brisa en podeu ésser; tots sols hi podeu ésser per la brisa de la vostra collita. La fàbrica la pagareu proporcionadament al consum que fareu de la matèixa; amos en sereu en aquesta justa proporció.

I els resultats que no dubteu s'obtindran de aquesta fàbrica seran com clarí que retrunyirà per tota aquesta encontrada. L'exemple de la brisa serà seguit per la pinyola; ja es parlen de Cellers Cooperatius, ja es projecten modernes fàbriques d'oli.

Mes si no deveu dubtar un moment de l'èxit, deveu prevenir-vos contra els enemics que la nostra obra aixeca i aixecarà encara més a mida que més potentia sigui.

Els uns, esperits apocats, gent de poca cosa, aquells que sols viuen bé dormint, vos parlaran del Sindicat com de cosa molt atrevida. No en feu cas: són bona gent; aquests, més tard, seran els més fervents partidaris. No vos facin por i procureu guanyar-los el cor ja que de cervell no en gasten gaire.

Uns altres són més de témer i són els interessos creats: els agents intermediaris. Es procuraran defensar, cercaran. Volen els mitjans per a poder continuar com fins ara. Vosaltres, serenament, deixeu-los dir; reconeixeu-los que defensen lo seu, però feu-los avinent que vosaltres defen-seu lo vostre i fent-ho així tots som en el veritable terreny. Pregunteu-los si pot ésser que es trobi qui compri brisa sols perquè els vinyaters l'han de vendre? Demaneu-los si pot ésser que ningú esmerci capitals, treballs o intel·ligència sense cap remuneració? I si vos contesten que la Fàbrica Cooperativa necessita així mateix capital, treball i intel·ligència, no ho negueu pas però serà capital, serà treball, serà intel·ligència de tots, esmerçats en benefici i a favor de tots per comptes d'anar a raure a una sola casa.

Els pobles rics no són pas els que tenen les grans fortunes i les grans misèries; els pobles verament rics, els pobles grans són aquells d'una fortuna repartida; són aquells on tothom hi sent compensat l'esforç del seu treball, l'interès de son capital i el desgast de sa intel·ligència.

I totes les armes semblaran bones contra el Sindicat. Sols una podria ferir-lo i aquesta fóra que vosaltres, vinyaters, us dividissiu; que la força creada s'escampés. Vos haurien tocat al cor i moriria amb la Fàbrica Comarcal el ressorgiment agrari de l'Empordà.

Dels demés deixeu dir; dels polítics no en feu cas. Si algú volia treure del Sindicat quelcom més que l'alcohol i els tartres, rieu mofetament de sa innocència i contesteu-li:—Al Sindicat sols soc i sols em sento agricultor; fóra del Sindicat soc lo que el cap i el cor me diuen que sigui.

JOSEP M. VALLS.

TREBALLEM!

SI alguna contrada hi ha, referint-nos principalment a la vinya, no ja que li convingui, sinó que li sigui tan imprescindible, quasi, la cooperació i l'associació com el sol que la fa créixer, aqueixa contrada és l'Empordà. I li convé amb tant d'apremi i amb tanta necessitat per dues poderoses i indiscutibles raons, bé que de l'una hom pot dir que més que conseqüència de l'altra hi va aparellada estretament. Es una raó fonamental, el fet de què aquí, entre nosaltres, no existeix més que la petita propietat, o millor dit, el petit conreu. Es una altra raó el fet també evident de què tant en el conreu dels ceps com en la vinificació hi plana d'una manera aclaparadora l'absència si no absoluta, en proporció massa grossa, dels fets i orientacions modernes que a la viti-vinicultura fan referència. Però els mals que de tot això en deriven tenen un remei i només que un remei: l'ASSOCIACIÓ.

No fóra convenient, ni possible, transformar el conreu de petit en gran; no és possible fer de cada vinyater un tècnic o un mestre. En canvi, mitjançant l'associació, es vencen amb aventatge les contrarietats que el petit productor no pot resoldre isoladament per tal com li manquen o diners o intel·ligència, o que fins posseïnt ambdues coses no pot fer, per què no li sortiria a compte, el que practica un gran colliter. Mes quan les voluntats s'ajunten i honradament, decididament, amb l'empenta que dona la convicció de treballar per a guanyar més abundantment el pa de cada dia i realitzar una obra social profitosa, l'esforç s'emplea en un comú resultat, heu's-aquí el miracle que venç tots els obstacles i aplanatotes les dificultats. Llavors no existeixen els petits perquè tots aplegats s'han convertit en grans: un per a tots, tots per a un. Mes per què això sigui un fet cert i no una ficció, cal que tots i cadascú en el lloc que li pertoca compleixin amb llur deure, i aquest deure consisteix en treballar honradament a favor de l'associació.

El preu que un tot sol no podria obtenir per necessitar poca quantitat de mercaderia, l'obté ajuntant-se amb altres ja que així poden fer una comanda important al comerciant o a la fàbrica; la

garantia de la puresa, que tanta importància té en productes de possible falsificació, no l'obtindrà el comprador d'una quantitat reduïda; però és cosa molt més factible tractant-se d'una compra en gran. I penseu que no són pas les pessetes de diferència que hi pugui haver entre un producte pur i un d'impur les que perden: són les que deixeu de guanyar si no obteniu el resultat que n'hauríeu d'obtenir.

El celier ben muntat, ben utilat i ben dirigit que, un a un, cap podria assolir, ens el posa a l'abast la conjunció i el relligament de totes les bones voluntats. Exemples no en manquen pels qui volen dir i volen veure. El que manca són prou bones voluntats i prou entusiasmes.

I el preu raonable, i la remuneració justa no pot trobar-la qui vulgui campar-se-la tot sol, perquè el preu són molt factors que concorren a fer-lo i contra d'ells res hi pot; però si que hi poden una bona elaboració, i el no haver de vendre per necessitat, i l'estar ben informat de la situació del mercat, del curs de les collites, i uns tractats de comerç favorables, i uns drets moderats en l'interior.....

Mes per aconseguir que tot això sigui una realitat objectiva ben palpable i no un somni, sempre hauríem de repetir el mateix: que és imprescindible l'ASSOCIACIÓ.

Es necessària per tot quant hem dit; però si tant vulguéssiu apurar-me us diria: amb tota la bona voluntat i amb intel·ligència, alguns,—potser ben pocs,— arribarien individualment a treure bon rendiment de llurs terres, a elaborar amb relativa perfecció, a col·locar a bon preu,—jamai però com unint-se,—el vi. Seria això ben poca cosa en tot cas.

I ara arribem allà on volíem arribar. Com ho faria el colliter isolat per treure de la brisa, dels pòsits, del vi picat o malmès—si per desgràcia en tingués,—com ho faria, repeteixo, per treure'n més diners del que vulgui pagar-n'hi el fabricant? Certament que en aquest cas no hi valen ni bona voluntat, ni intel·ligència, ni enginy. No més hi val una cosa, i és: ASSOCIAR-SE.

Hem arribat allà on volíem. Doncs, tu, vinyater que sempre et queixes, que de tot en dones la culpa als altres, digues: si no hi ha més que un remei perquè et paguin el que val ço que tens per a vendre, què penses que encara no has subscrit

cap acció? que encara no t'has apuntat soci per portar la brisa a la Fàbrica Cooperativa de Vilajuïga? Es precis reflexionar un moment i pensar que l'èxit serà tant més assegurat com més accions se subscriuin i com més brisa es porti a la Fàbrica. Aquests diners donaran un tant per cent mentrestant, i després seran retornats a mida que es vagin amortitzant les accions. La brisa serà pagada a tot el que valgui tretes les despeses de fabricació. La Fàbrica serà de tots deixant una part proporcional a la brisa aportada. Ningú sense perdre diners en pot pagar tant com una Fàbrica Cooperativa ben muntada. Perquè treballa més quantitat i perquè ningú més que els socis hi ha de fer cap benefici. Si algú us prometés pagar-ne tant o més i ho fés, seria amb tota la bona intenció de mirar d'ensorrar la Cooperativa i rescabalar-se després amb escriu en el successiu.

Penseu, vosaltres, els que no heu fet res encara per la Fàbrica que ha d'ésser de tots, que si les parets s'aixequen i les dificultats s'aplanen es deu als companys vostres que us porten la davantera amb fè i bona voluntat. No permeteu egoísticament que el vostre concurs hi manqui. Quants són els qui no poden subscriure almenys una acció de 5 duros? Després, a portar-hi tots la brisa. Pensem que ha d'ésser la Fàbrica de tots. I treballem!....

V. S. R.

PER ALS IMPACIENTS

VINYATERS de l'Empordà! Jo us prego que tingueu paciència i més a aquells que estan ben convençuts i no dubten pas de l'èxit de la nostra facina, com també a aquells que creuen en la nostra obra i que per condicions de caràcter són pessimistes i amb facilitat escolten als que com ells pensen; també em dirigeixo a aquells que carregats de bona fè escolten als que els parlen a cau d'orella sense mirar si el que ho fa és interessat en què fracassi la nostra obra, i finalment em dirigeixo als que escolten certs missatgers assalariats pels que defensen el seu interès personal.

Repeteixo que cal tennir paciència i fè per a portar a cap la bona obra que els vinyaters de l'Empordà hem emprès.

Anomenaré breument els treballs portats a cap fins avui.

Els propietaris de les facines establertes al nostre Empordà, creient que eren amos i senyors del nostre terror, es repartien els sub-productes de la vinificació com si fos cosa seva, i sense pendre cura de les qualitats i condicions de les nostres brises les hi posaven preu les unes a 8 pesetes i les altres a 5'50, que no és just ni equitatiu.

Els vinyaters de Llansà foren els primers que aixecant el crit de protesta recorregueren els pobles veïns i proposaren crear una facina cooperativa. Tots vosaltres coneixeu els treballs portats a cap per a redimir-nos del vassallatge a què se'n tenia sotmesos. La campanya feta arreu arreu de tot l'Empordà vinyater, obtingué un resultat admirable i nasqué d'ella el Sindicat Agrícola de l'Alt Empordà.

Ja està gairebé feta la liquidació de les brises de Llansà, Culera, Port-Bou i Selva de Mar. Aquelles brises que aquí me'n oferien 5'50 ptes., portades a Martorell les cobraré per sobre 10 ptes., i no us cregueu que aqueix sigui el veritable valor aquest any de les nostres brises, puix cal tenir en compte que les despeses de transport de Llansà a Martorell i entinar i desentinar costen 3 ptes. i cèntims. A això hem d'afegir-hi la pèrdua natural provocada per l'evaporació espontània en un transport de més de 200 kilòmetres que és un 5 o un 6 per cent. Demés tinguérem la desgràcia que una de les expedicions ensopegà la vaga ferroviària i estigueren dos vagons deu o dotze dies per entrevies, podrint-se o inutilitzant-se gairebé en absolut uns 20,000 kilos de brisa; tot això fa que si nosaltres haguéssim pogut tractar les nostres brises amb fàbrica nostra, amb seguretat les hauríem pogudes pagar de 16 a 17 ptes.

Tots sabeu que en les reunions tingudes pels delegats dels pobles fou acordada l'adquisició de terrenys en el poble de Vilajuïga, davant per davant de la mateixa estació del ferro-carril, de manera que en els mateixos «andens» de càrrega hi haurà l'entrada a la nostra facina. L'elecció del poble i del lloc no pot pas ésser més ben encertat, com tampoc era possible trobar un propietari més altruista que el Sr. Falgás, que féu cessió d'unes 3 vessanes de terreny que fins avui havien estat una frondosa vinya, en condicions tant aventatjo-

ses que fan que tots els vinyaters empordanesos sentim per ell veritable agraiement.

Els mateixos aventatges que tenen aquests terrenys han estat causa d'una petita dilació en la construcció de la fàbrica, puix que estan subjectes a la zona d'influència del ferro-carril de M. Z. A. i també creen una servitud; per a resoldre això ha estat precis la formació de dos expedients l'un amb la companyia i l'altre amb l'Estat Espanyol, i cal confessar que han estat tramitats i resolts amb una facilitat extraordinària per la qual cosa hem de donar grans mercès a tots els que hi han intervingut. Però, malgrat haver-se fet això amb una rapidesa extraordinària, calgué que passessin dies i els impacients de bona fè preguntaven que era lo que passava i els de mala fè escampaven pels mercats que la facina havia fracassat.

Al mateix temps que aquests treballs eren portats a terme havia començat el transport de terres on han de assentar-se i s'hi assenten ja els fonaments de la nostra facina. El Sr. Martinell ha fet tres visites a Vilajuïga, els plànols estan ja acabats i no creguem pas que això sigui cosa fàcil de portar a cap si es té en compte un sens nombre de condicions i detalls que sols un veritable i profund coneixement de la indústria que es va a implantar i que no pot pas reunir per si sol l'arquitecte tot i ésser tant especialitzat com el Sr. Martinell, puix les condicions de les brises, aigües de la localitat, procediment a seguir, rectificadors a adoptar, en fi un sens nombre de termes complexes d'un problema al qual tots els que intervenim directament hem tingut de portar el nostre esforç personal i quan aquest no ha bastat hem demanat

ajuda a tècnics i a pràctics perquè aquesta facina sigui digna del nostre Empordà.

També hem tingut que lluitar i continuem lluitant per a vèncer totes les dificultats que avui es troben per a l'adquisició de materials, pels transports, per la manca de braços, etc. etc. Per això m'he permès dirigir-me als impacients per exposar-los-hi les dificultats que cal vèncer i per a pregar-los que tinguin, com tenim nosaltres, fè en la nostra obra i per dir-los que tots plegats la portarem a bon terme.

Per a facilitar la recaudació d'«Accions», durant tots els dies de mercat del mes de Juliol, a la Cambra Agrícola de l'Alt Empordà, de tres a cinc de la tarda, ens trobarem reunits tots o al menys alguns individus de la Junta Directiva per a fer la recaudació, i molt gustosos donarem totes quantes explicacions demanin els Srs. vinyaters i escoltarem amb veritable complacència totes quantes observacions ens vulguin fer.

F. DE BUDALLÉS.

Ens proposàvem publicar en aquesta Fulla els plànols de l'Edifici que està construint-se a Vilajuïga, a fi de donar una major importància i autoritat a les afirmacions que van contingudes en els articles anteriors.

La casa encarregada de proporcionar-nos els gravats no ens els ha enviat a temps per a poder publicar-los avui. Per poc que poguem, aniran publicats els dits plànols en una Fulla pròxima.

El vinent diumenge dia 18 a la tarda es reuniran a Llansà els vinyaters de Port-Bou, Culera, Llansà, i les Selves, per a poder-los donar compte del resultat obtingut en l'elaboració de les brises portades aquest any a Martorell. A aquesta reunió hi assistirà el senyor Josep M.ª Valls.